

Strategienota KNBV

Bos is een groot goed, bosbeheer een prachtig vak

Bos in Nederland is een schaars goed, wordt zeer gewaardeerd door het grote publiek, en vervult een groot aantal belangrijke functies zoals bescherming van biodiversiteit, grondstoffenvoorziening, recreatie, koolstofvastlegging, en regulering van de waterhuishouding. Goede bescherming van het bosareaal is ook in Nederland nodig. Bosbeheerders hebben een sleutelpositie bij het behoud en de verbetering van de kwaliteit van ons bos. In het streven naar duurzaamheid heeft het bos(beheer) een voorbeeldfunctie voor andere sectoren van de maatschappij

De KNBV, Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging, biedt een platform voor onderlinge informatie- en kennisuitwisseling met betrekking tot bos, bosgebruik en bosbeheer. Dit met aandacht voor de kwaliteit van het bos en de ecologische, maatschappelijke en technische aspecten van het bosbeheer op alle niveaus. De vereniging heeft tot doel het bosbeheer in ruimste zin te bevorderen. De strategie van de KNBV wordt in deze nota beschreven in de vorm van missie en doelen van de vereniging, om duidelijk te maken wie we zijn en wat we doen, en om de belangrijkste aandachtsvelden en inhoudelijke thema's aan te geven. De nota bevat de werkwijze van de vereniging voor de komende 5-10 jaar, en is bedoeld om de ontwikkeling van de vereniging verder te ondersteunen.

Missie

De KNBV is een beroepsvereniging voor iedereen die betrokken is bij het beheer van bos, met de nadruk op Nederland. Die betrokkenheid kan tot uiting komen bij alle facetten van het bosbeheer; zowel uitvoerend, adviserend, beleidsmatig als in de communicatie. Naast de onderlinge informatievoorziening wil de KNBV meer dan voorheen de informatievoorziening over het bosbeheer in al zijn facetten voor het bredere publiek verzorgen om duidelijk te maken waar het bij het vak van bosbeheer om draait. De vereniging wil dit bereiken onder andere door het verzorgen van excursies, belangenbehartiging, het gevraagd en ongevraagd informeren van journalisten en beleidsmakers op verschillende niveaus, en door het verspreiden van informatie via sociale media.

Naast interne informatie- en kennisuitwisseling en gedachtevorming over bos en bosbeheer omvat de missie van het actief informeren van interessegroepen en het grote publiek over het belang van bosbeheer en de rol van bos in de maatschappij. Daarmee draagt de vereniging bij aan het profileren van de sector. Belangenbehartiging kan aan de orde zijn voor zover het de hele beroepsgroep en het gehele Nederlandse bos betreft. Daarbij richten de vereniging zich specifiek op het verduidelijken van de grondslagen van het bosbeheer, het streven naar duurzaamheid en continuïteit op de lange termijn, en waar mogelijk het verbeteren van het bosbeheer zelf ten behoeve van de kwaliteitsverbetering van het bos en het bosgebruik.

Op basis van een aantal principiële uitgangspunten van zorgvuldig bosbeheer, op basis van principes van duurzaamheid, gedegen terreinkennis, vakkennis, en rekening houdend met diversiteit in gebruik en beheer, vindt interne en externe informatievoorziening plaats.

Doel

Het statutaire doel van de KNBV omvat: *“het bevorderen van de bosbouw in al zijn facetten, met het oog op verschillende functies die het bos kan vervullen”*. Het gaat daarbij om het gehele scala van bosfuncties, zoals houtproductie, en overige ecosysteemdiensten als natuurwaarde, recreatie, milieu, en landschapskwaliteit. Daarbij richten we ons op bosbeheer in bredere zin: niet alleen de meer traditionele bosbouw primair gericht op grondstoffenvoorziening, maar bosbeheer gericht op behoud, bescherming, ontwikkeling, en brede maatschappelijke functievervulling van het bos.

De KNBV is in de eerste plaats een vakvereniging en ziet het als haar doel kennis en begrip van bos en bosbeheer, bezien in de huidige maatschappelijke context, te verbeteren en te versterken voor iedereen die bij bos(beheer) betrokken is. Onze primaire doelen zijn bescherming, ontwikkeling en duurzaam gebruik van bos door;

- verbetering van de kwaliteit van het bosbeheer door het vergroten van vakkennis binnen de sector;
- verbetering van de kwaliteit van het bos in Nederland via het beheer;
- verbeteren van de beeldvorming over, en de uitstraling van, de bos- en bosbeheersektor.

De belangrijkste uitgangspunten daarbij zijn duurzaamheid van bosgebruik op basis van de verschillende bosfuncties, rekening houdend met belangen van eigenaren en gebruikers. De belangrijkste doelgroepen van de KNBV worden gevormd door:

- De leden van de KNBV (die binnen de vereniging vooral belang hebben bij 'het platform');
- De potentiële leden in de opleidingen gericht op bosbeheer, zowel in het MBO, HBO en WO;
- De potentiële leden die werkzaam zijn in bos- en natuurbeheer maar nog geen lid zijn;
- De maatschappelijke groeperingen, sectoren, overheden, instanties en individuen die met bos te maken hebben, en/of een rol spelen in de beeldvorming rondom bos en bosbeheer.

Visie

De KNBV streeft naar mooi, hoogwaardig bos, en goed, verantwoord bosbeheer, op basis van bescherming en duurzaam gebruik voor tal van functies, en erkend en gewaardeerd door alle betrokkenen: het grote publiek, beleidsorganisaties en overheden, eigenaren en beheerders, en met een gezonde ecologische, economische en maatschappelijke basis.

Bos is belangrijk

Bossen leveren tal van producten en diensten voor de maatschappij en zijn een belangrijk onderdeel van onze leefomgeving. Bos is een natuurlijke, hernieuwbare hulpbron die op een duurzame manier een groot scala van maatschappelijke behoeften kan vervullen. Het Nederlandse bos is leverancier van grondstoffen, drager van natuurwaarden, biedt ruimte voor recreatie, rust en ontspanning en is een karakteristiek onderdeel van het landschap.

Bos wordt veel gebruikt en er zijn veel betrokkenen

De laatste decennia neemt het belang en de belangstelling voor bos en bosfuncties toe, zeker in een urbane maatschappij zoals de Nederlandse. Daarmee neemt ook de druk op het bos toe vanuit een grote, heel diverse groep gebruikers. Er worden meer producten uit het bos geoogst dan voorheen en bos is een gewaardeerde omgeving voor ontspanning, natuurstudie en sport, maar ook voor grootschaliger activiteiten als wedstrijden en evenementen. Desondanks heeft het bos een voorbeeldfunctie voor andere sectoren van de maatschappij, bij het streven naar duurzaamheid. Veel verschillende mensen houden zich met bos bezig; als bezoeker, gebruiker, belanghebbende, eigenaar of beheerder. Bos is daarnaast ook onderwerp van studie, onderzoek en beleid vanuit veel verschillende richtingen. Er is dus een breed scala aan betrokkenen bij bos en bosbeheer.

Bos is schaars en staat onder druk van andere landschapsfuncties

We hebben erg weinig bos in Nederland (minder dan 10% van het landoppervlak), en ons bos is daarbij sterk versnipperd over veel gebieden en eigenaren. Het bos staat niet op zichzelf, maar het functioneert in een landschappelijke context, en wordt beïnvloed door allerlei andere vormen van landgebruik. De oppervlakte bos staat onder druk: sinds 2013 is het totale oppervlakte bos jaarlijks met 1350 hectare afgenomen. In Nederland en elders vormt bos een belangrijk onderdeel van natuur in de ruimste zin: bos en natuur zijn op landschapsschaal sterk verweven en niet los van elkaar te zien. Het Nederlandse bos heeft te lijden onder verdroging door waterpeilregulatie voor andere landgebruiksfuncties en vervuiling door stikstofdepositie vanuit omliggende landbouwgebieden.

Wat is er nodig voor goed bosbeheer

Beheer en gebruik van bos vraagt om vakkennis van de ecologische mogelijkheden, kennis over het gewenste gebruik, en kennis en inzicht over de manier waarop doelstellingen vertaald kunnen worden in praktische uitvoering van beheermaatregelen. De eigenaar bepaalt de combinatie van wenselijke functies, binnen het kader van wettelijke regelingen en richtlijnen, daarbij rekening houdend met de lange termijn die nodig is voor de bosontwikkeling. Het Nederlandse bos, bosbeheer en bosgebruik is sterk verweven met het internationale bosgebruik en bosbeleid, onder andere als gevolg van het feit dat het Nederlandse houtgebruik maar voor een klein deel vanuit het eigen bosareaal gevoed wordt, maar ook omdat veel wet- en regelgeving in Europees kader plaatsvindt. Het is wenselijk dat bosbescherming en duurzaam bosgebruik een stevige wettelijke basis heeft.

Zorgvuldig en vakkundig bosbeheer is cruciaal in het bereiken van de doelstellingen. Daarbij is vakkennis nodig, in combinatie met lokale terreinkennis en ervaring in het veld. De KNBV draagt bij aan het op peil houden van zowel vakkennis als terreinkennis van de leden. Doelgericht en deskundig beheer leidt tot maatregelen om de bosontwikkeling in de gewenste richting te sturen zodat het bos optimaal kan voorzien in de doelstelling van de eigenaar en de behoeften van de maatschappij. Daarbij is het van groot belang om rekening te houden met lange-termijn ontwikkelingen en uitgangspunten van duurzaamheid, zowel in financiële als in ecologische en maatschappelijke zin, zonder volledig afhankelijk te zijn van onzekere subsidiestelsels en wijzigingen in beleid. De bosbeheerder wordt hierbij geacht het

gevoerde beheer uit te kunnen leggen en hierover in dialoog te kunnen gaan met het algemene publiek en specifieke interessegroepen.

Het beroep van bosbeheerder omvat een groot scala aan disciplines en competenties. Voor behoud en verbetering van de kwaliteit van het bosbeheer in Nederland is een actieve vakvereniging een vereiste. Deze biedt een platform voor discussie, informatie- en kennisuitwisseling, visievorming en bespreking van actuele ontwikkelingen. Daarbij ligt de nadruk op informatie-uitwisseling, en dialoog, met respect voor andere standpunten en zienswijzen. De vereniging ondersteunt de ontwikkeling van kennis en kunde bij de leden zodat ze deze kunnen inzetten in hun eigen beroepspraktijk. Naast onderlinge informatie-uitwisseling heeft de vereniging ook een rol in de informatievoorziening voor het publiek in ruimste zin over bos, bosbeheer en bosgebruik.

**Het bosbeheer is
een vak apart en
vraagt op alle
niveaus
professionals met
vakkennis**

Werkwijze

De gestelde doelen worden nagestreefd door het organiseren en faciliteren van kennisuitwisseling via;

- Studiebijeenkomsten;
- Excursies in binnen en buitenland;
- (mini)Symposia;
- Veldbezoeken;
- Algemene ledenvergaderingen met inhoudelijke thema's;
- Algemene publieksvoorlichting.

Waar mogelijke synergie kan optreden binnen bepaalde thema's wordt contact gezocht en gezamenlijk opgetrokken met aanpalende organisaties zoals de VBNE, VTB, FPG, Boomverzorgers, etc.

De visie en missie van de KNBV maken integraal onderdeel uit van alle activiteiten en wordt actief uitgedragen naar andere partijen. Waar mogelijk levert de vereniging en haar leden een inbreng bij nationale debatten aangaande bos en natuur.

De activiteiten van de KNBV worden voorbereid, geïnitieerd, en uitgevoerd door het bestuur, commissies, en individuele leden. De voor- en najaarsvergaderingen en de excursies zijn belangrijke netwerkbijeenkomsten, de website www.KNBV.nl en het vakblad Natuur Bos Landschap vormen belangrijke interne en externe communicatiekanalen.

Binnen de KNBV zijn de volgende commissies actief;

- *De Activiteitencommissie* steunt en faciliteert de bijeenkomsten van de Algemene Ledenvergaderingen alsook het Aardhuissymposium. Zij organiseert aansluitend aan de Algemene Ledenvergadering de middagactiviteit met excursie.
- *De Studiekring* adviseert en informeert de vereniging gevraagd en ongevraagd over actuele onderwerpen die de vereniging en het bosbeheer in Nederland betreffen en organiseert bijeenkomsten waarin deze onderwerpen worden uitgediept.
- *Pro Silva* streeft een eigen bosbeheerbenadering na, in navolging van Pro Silva Europa, en draagt deze uit. Zij organiseert bijeenkomsten (o.a. excursies) voor belangstellenden waarbij de commissie wordt gesteund door discussieleiders.
- *De Commissie Buitenland* onderhoudt de contacten met organisaties in andere landen en organiseert regelmatig een excursie naar een buitenlandse locatie voor leden en belangstellenden.
- *De Commissie Communicatie (incl. Webredactie)* ontwikkeld en implementeert samen met het bestuur de communicatiestrategie, zowel intern als extern, en onderhoudt de website en andere sociale media zoals Twitter en Facebook. Zij verzorgt het technische onderhoud als ook het inhoudelijk up-to-date houden van deze media, waarbij zij met inhoudelijke stukken ondersteund wordt door het bestuur en overige commissies.
- *De Commissie Natuurlijke Verjonging* organiseert activiteiten voor jonge leden en voor studenten die nog geen lid zijn van de KNBV. Daarnaast verzorgt ze de communicatie en promotie van de KNBV richting de studenten bos- en natuurbeheer van de WUR en Larenstein.
- *De Commissie Bosgeschiedenis* bevordert de studie van de bosgeschiedenis en draagt de gegevens en grote liefde voor dit vak uit in woord en geschrift tijdens excursies en bijeenkomsten.
- *De Commissie Nationale Bosbeheer Quiz:* organiseert tweemaaljaarlijks de nationale bosbeheerquiz.

Ten behoeve van publiekscommunicatie ontwikkelt de KNBV, met name de commissie communicatie, een intern communicatieplan, gebruikmakend van de expertise en vaardigheden binnen de eigen kring. Dit kan bijvoorbeeld bestaan uit een kring van ambassadeurs en praktijkmensen die desgevraagd en in overleg met het bestuur lezingen, excursies en cursussen verzorgen, o.a. gebruik makend van gemeenschappelijk informatiemateriaal. Als onderdeel van de communicatiestrategie speelt de website van de vereniging een belangrijke rol. Daarnaast zal de vereniging zo mogelijk actief gebruik maken van relevante sociale media.

Verenigingsambassadeurs worden door het bestuur aangezocht; deze ambassadeurs hebben vakkennis en ervaring met bosbeheer, zijn op de hoogte van de actualiteit, actief binnen het vakgebied en bereid en in staat om toelichting op vraagstukken over het vakgebied te geven (los van eigen rol in bedrijf of organisatie).

Het belangrijkste doel van de communicatiestrategie is het belang van bos en bosbeheer duidelijk te maken, met aandacht voor bosbeheer als vak op basis van kennis, ervaring, aandacht en liefde voor het bos zelf.

Actuele thema's

Inhoudelijk richt de vereniging zich op alle onderwerpen die met bos en bosbeheer te maken hebben. In de activiteiten van de vereniging wordt aandacht besteed aan actuele, als ook fundamentele bosbeheeronderwerpen. Deze thema's kunnen worden aangedragen door leden en/of commissies van de vereniging, of door maatschappelijke groeperingen.

In de komende periode zullen onder andere onderstaande thema's een leidende rol spelen in de kennisuitwisseling;

- Ecologie en het functioneren van bos
 - Bodem, water, lucht en klimaat(verandering)
 - Nutriëntenhuishouding en ecologische duurzaamheid
 - (on)gewenste boomsoorten
 - Ziekten en plagen
 - Natuurwaardenontwikkelingen in bos
 - Klimaatadaptatie
- Grondstoffen en markt
 - Groei en oogst van hernieuwbare grondstoffen
 - Duurzaamheid van productie bij veranderende groeiomstandigheden
 - Exploitatie
 - Handel, houtverwerking en keten
- Bezoekers en betrokkenen
 - Aantrekkelijk bos en voorzieningen
 - Betrokkenheid van burgers en belangenorganisaties
- Beleid en wet- en regelgeving
 - Wet- en regelgeving (Wet natuurbescherming, Natura 2000, Omgevingswet, Gedragscode duurzaam bosbeheer)
 - Beleidsontwikkelingen en subsidiestelsels
- Vakmanschap
 - Onderwijs en onderzoek
 - Beheer en kunde
 - Communicatie

Tot slot

Bos is een groot goed, en bosbeheer is een prachtig vak, waar we ons graag voor inzetten. De KNBV wil bijdragen aan de ontwikkeling van bos en bosgebruik, en vooral aan de ontwikkeling en erkenning van het vak van de bosbeheerder bij publiek en beleid. Daarbij staan voor ons waarden als bescherming, duurzaamheid, erkenning en respect voor diversiteit van bos, bosbeheer en bosgebruik voorop. De KNBV wil als vakvereniging daaraan bijdragen.